

3 BUD

PÅ BEDRE EMPLOYABILITY

Sofie og Markus går på samme gymnasium, men de kender ikke hinanden og ved derfor ikke, at de begge overvejer at droppe ud af 2.g. Markus holder tankerne for sig selv, og Sofie har kun talt om dem bag en lukket dør.

Alt for ofte er problemer med uddannelse og studievalg henvist til individuelle samtaler i træffetiden på en studievejleders kontor. Ifølge adjunkt Rie Thomsen fra Institut for Uddannelse og Pædagogik (DPU) ved Aarhus Universitet er der en alternativ måde at hjælpe frustrerede studerende på.

»Jeg har gentagne gange mødt studievejledere, som siger, at den uformelle vejledning er den, der virker bedst. Men når noget er uformelt, betragtes det som intuitivt og ikke som en reflekteret del af den professionelle praksis,« siger hun.

Rie Thomsen har derfor opfundet begrebet 'vejledning i fællesskaber' og forsker i, hvordan det kan udvikles til en konkret metode.

»Det handler om at opsøge mennesker der, hvor de naturligt færdes, og gribe deres spontane henvendelser til at lave en vejledning på stedet, der inddrager fællesskabets ressourcer, så man ikke oplever, at det er ens egen fejl, at man ikke kan klare et studie eller få et job,« siger hun.

Uformel med vilje

Begrebet om vejledning i fællesskaber opstod i forbindelse med Rie Thomsens ph.d.-studium, hvor hun fulgte unge på en højskole og nogle opsagte medarbejdere på en luknings-truet virksomhed. De fik tilbudt vejledning i henholdsvis valg af videregående uddannelse og jobsøgning, men kun få tog imod.

»I Danmark har vi tradition for opsøgende vejledning, men den kan hurtigt blive opfattet som kontrol, og når vejledningen omvendt er frivillig, bliver det ofte til, at vejlederen sidder og venter på, at nogen kommer og har brug for ham eller hende. Det er jo ikke forkert, men undersøgelser viser, at de, der har aller mest brug for vejledning, slet ikke dukker op,« siger hun.

1.

Vejledning i fællesskaber

Uddannelsesfrustrationer kan med fordel håndteres i kantinen, hvor elever låner af hinandens erfaringer og gør individuelle problemer til et kollektivt ansvar. Det kræver, at studievejledere iscenesætter spontane møder i elevernes hverdag, siger adjunkt RIE THOMSEN.

»Vejledere ser typisk sig selv som eksperter, der skal have svar på rede hånd, men der findes også viden og muligheder i fællesskaber, som med fordel kan bruges.«

Rie Thomsen kunne til gengæld konstatere, at lærernes vejledning på højskolen var populær, når den foregik i det daglige liv, og på virksomheden var der trængsel ved opslagstavlen i frokoststuen, når vejlederen hængte jobopslag og kursusstilbud op. Det fik Rie Thomsen til at undersøge, hvordan vejledere kan arbejde systematisk med at gøre sig tilgængelige for vejledning.

»Jeg vender det om, så vejlederen er ude blandt dem, det handler om, og skaber en

mulighed for, at man bare falder i snak. Det kan være vejlederen, som altid parkerer tre gader væk for at gå forbi rygerne på fortovet eller tager skolens bagindgang for at være sikker på også at møde lærerne og i øvrigt ankommer i 10-frikvarteret, så der er tid. Den vejleder iscenesætter det uformelle, så det opstår med vilje,« siger hun.

Fra individuel til almen

En anden central pointe i vejledning i fællesskaber er at inddrage kollektivets ressourcer.

»Vejledere ser typisk sig selv som eksperter, der skal have svar på rede hånd, men der findes også viden og muligheder i fællesskaber, som med fordel kan bruges. Man kan for eksempel spørge de omkringstående, om de har lignende overvejelser eller kan hjælpe med gode råd, for måske har Peters far brug for en lærling, men Peter kender ikke Christian og ved derfor ikke, at han vil være maler. Eller måske kan eleverne ikke umiddelbart hjælpe, men når de lytter til hinandens overvejelser, får de mulighed for om to uger at spørge, hvad en anden har tænkt i mellemtiden. De unge får øjnene op for, at andre har det på samme måde eller på helt andre måder, og det er med til at afindividualisere problematikkerne,« siger Rie Thomsen.

Det mener hun er særlig vigtigt i dag.

»Lige nu har vi et arbejdsmarked med dårlige konjunkturer, og individuel vejledning kan let usynliggøre samfundets og det sociale indflydelse på et problem, så den studerende føler sig eneansvarlig for sin situation. Det er veldokumenteret inden for gruppevejledning, at det er en lettelse at opdage, at det ikke nødvendigvis er ens egen skyld, at tingene ikke lykkes,« siger Rie Thomsen og forklarer, at vejledning i fællesskaber kræver mod, empati og evnen til at kunne være til stede og lytte, fordi vejlederen ikke ved, hvad målet er andet end at aktivere fællesskabets ressourcer.

»Men vejledere er vant til at have en professionel fornemmelse for etik og for, hvad en situation kalder på – de er et modigt folkefærd.«

RIE THOMSEN

Cand.mag. i uddannelsesstudier og psykologi og har en ph.d. i karrierevejledning. Rie Thomsen er adjunkt ved forskningsprogrammet for vejledning og

erhvervsuddannelse på Institut for Uddannelse og Pædagogik, Aarhus Universitet.